

**УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФАКУЛТЕТ БЕЗБЕДНОСТИ
НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ**

Одлуком Наставно-научног већа Факултета безбедности Универзитета у Београду, број ----- од ----- године, именована је Комисија за оцену докторске дисертације кандидата др Предрага Ђеранића, под насловом „Јавне политике Босне и Херцеговине у области безбједности“, у следећем саставу:

1. Проф. др Радомир Милашиновић
2. Проф. др Жељко Иваниш
3. Проф. др Драган Симић

Комисија је темељно проучила и прегледала наведену докторску дисертацију и на основу изнетог мишљења свих њених чланова Наставно-научном већу Факултета безбедности подноси следећи

РЕФЕРАТ

1. Основни подаци о кандидату и дисертацији

Кандидат др Предраг Ђеранић рођен је 01. 01. 1964. године у Црквици, општина Зеница, Босна и Херцеговина, где је стекао основно и средњешколско образовање. На Филозофском факултету у Сарајеву, одсек за филозофију и социологију, дипломирао је 1987. године и стекао звање професор филозофије и социологије. На Правном факултету Јавног универзитета у Бања Луци 02. 07. 2008. године одбранио је магистарску тезу „Модели контроле рада обавјештајне службе“ и стекао звање магистра државно - правних наука. На Правном факултету Слобомир П Универзитета у Слобомиру – Бијељина 16. 09. 2011. године одбранио је докторску дисертацију на тему „Правно-политички аспекти цивилне контроле система безбједности у БиХ“ и стекао звање доктора правних наука.

Радно искуство Ђеранић је стицао у институцијама безбедности БиХ и Републике Српске од 1988. до 2008. године. На Високој школи Министарства унутрашњих послова МУП-а РС у звању предавача на предмету Увод у државну безбједност био је ангажован од 1996. до 2001. године. Од 2009. године запослен је на Високој школи Ванја Лука College у Бања Луци. Тренутно је професор високе школе са избором у звање за ужу научну област Управно право и управа, за ужу научну област Радно и социјално право за наставни предмет Службеничко право, за

ужу научну област Јавне службе и администрација. Звање је стекао 2011. године на Високој школи Вања Лука College у Бања Луци где је иначе у сталном радном односу. Избор у наставно-научно звање доцента за ужу научну област „Теорија државе и права“ стекао је 2013. године на Универзитету за пословне студије Бања Лука. Говори енглески и руски језик. Члан је Удружења књижевника Српске од 1999. године.

У свом досадашњем научном раду Ћеранић је објавио три књиге:

- *Ко контролише обавјештајне службе: модели контроле обавјештајне службе*, Бесједа, Бања Лука, 2008.
- *Приручник за практикум у јавној управи* (коаутор са Јасном Чошабић) VLC: Бесједа, Бања Лука, 2009.
- *Ко чува чуваре – Контрола система безбједности у БиХ*, VLC-Бесједа, Бања Лука, 2011.

У научним и стручним часописима кандидат је објавио девет радова. Као истраживач учествовао је у изради Студије система националног интегритета за Босну и Херцеговину за 2007. годину, која је рађена за потребе Transparency International. У издању ЈП Глас Српски, Бања Лука, објавио је књиге: *Небеска граматика* (1996), *Гравитација мртвих* (1997), *Метафизика ријечи* (1999), *Онтолошки доказ* (2002). У издању Бесједе, Бања Лука, објављена му је књига *Феноменологија надахнућа* (2011). Реч је о делима из књижевности.

Докторска дисертација др Предрага Ћеранића, под насловом „Јавне политике Босне и Херцеговине у области безбједности“, написана је на 392 стране, од чега основни текст чини 367 страна, а осталих 25 страна обухватају попис коришћене литературе, биографију аутора и прилоге. Попис литературе садржи 261 библиографску јединицу, од чега је 141 јединица релевантне литературе домаћих и страних аутора, и 39 докумената уско везаних за проблем и предмет докторске дисертације.

Структура дисертације обухвата резиме, увод, пет међусобно повезаних глава, закључак, попис литературе и прилоге, и то: *Увод* (стр. 1-3); *Методолошки оквир истраживања* (стр. 4-30); *Теоријски оквир истраживања* (стр. 31-109); *Искусва и достигнућа у формулисању и имплементацији јавних политика у области безбједности неких земаља ЕУ* (стр. 110-190); *Јавне политике БиХ у области безбједности* (стр. 191-322); *Анализа јавних политика БиХ у области безбједности* (стр. 323-361); *Закључак* (стр. 262-367); *Литература* (стр. 368-387); *Прилози* (стр. 388-392).

2. Предмет и циљ дисертације

Предмет спроведеног истраживања су јавне политике Босне и Херцеговине (БиХ) у области безбедности, а кандидат заступа гледиште да се ради о потпуно неистраженој теми. У прилог наведеном кандидат констатује да се креирање јавних политика тек од недавно озбиљније истражује на подручју земаља насталих дисолуцијом Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (СФРЈ). У односу на суседне земље, Србију, Хрватску и Црну Гору, проучавање јавних политика у Босни и Херцеговини почиње са закашњењем. С обзиром на значај који безбедност у свим својим димензијама има, јавне политике у овој области додатно су специфичне. Имајући у виду наведено, истраживачки задаци су с једне стране били велики изазов, а с друге, захтеван и нимало лак подухват.

Кандидат је указао на значај јавних политика и констатовао да се јавне политике у области безбедности креирају на идентичан начин као и другим областима друштвеног живота, као што су образовање, социјална заштита и слично. Проблеми су истоветни, а проистичу из комплексног политичког уређења Босне и Херцеговине. Кандидат се при томе руководио различитим питањима а нагласио је следеће: Како у земљи која је оптерећена бројним проблемима, како у погледу уставних решења тако и оних свакодневних, који проистичу из неспоразума владајуће номенклатуре оличеној у политичким представницима конститутивних народа БиХ, формулисати и спроводите јавне политике?

Угао посматрања који је кандидат заузео темељи се на архитектури безбедности коју је поставила Копенхашка школа, али је кандидат изнио и властито виђење безбедности, те је указао да област безбедности треба проучавати кроз осам сегмената, које је означио као секторе приватне, јавне, војне, политичке, социјеталне, економске, еколошке и енергетске безбедности. Тако је поље истраживања којим се кандидат бавио обухватило приватну, јавну, војну, политичку, социјеталну, економску, енергетску и еколошку безбедност, што је прилично широк и обухватан истраживачки дијапазон. Намера кандидата била је изврши анализу постојећих јавних политика, које су „оптерећене затегнутим односима етничких заједница, посусталом привредом и мимоилажењем политичких елита у крупним безбједоносним питањима“. Уједно, кандидат је с правом указао да су „у таквом миљеу основне вриједности и императиви уређених држава (привредни развој, подизање животног стандарда, социјална политика) у БиХ одавно у другом плану“. Истражујући јавне политике у поменутих секторима безбедности, кандидат је идентификовао актере јавних политика, објаснио процес креирања јавних политика, извршио анализу постојећих политика и истакао неопходне мере које су услов за унапређење јавних политика у области безбедности.

Приликом елаборације проблема истраживања кандидат је констатовао да се комплексност истраживања огледа у чињеници да је Босна и Херцеговина земља настала дисолуцијом СФРЈ и да је процес политичких промена у Босни и Херцеговини трасиран доношењем уставних амандмана, које је усвојила тадашња Скупштина Социјалистичке Републике БиХ. Једнопартијски систем замењен је

вишепартијским, што је створило предуслове за формирање политичких странака, након чега су 1990. године одржани први вишестраначки избори за органе власти на свим нивоима у БиХ.

Како би објаснио научно-истраживачки пројекат којим се бави, кандидат је дао преглед историјских чињеница које су уследиле након референдума о независности БиХ спроведеног 1. марта 1992. године. Као што је познато, поменути референдум био је увод у трагичан сукоб. Због националних подела вођен је четворогодишњи рат који је окончан потписивањем мировног споразума у Дејтону. Државно уређење Босне и Херцеговине дефинисано је Дејтонским споразумом (потписан 14. децембра 1995. године, после грађанског рата који је започео 6. марта 1992. године), а мировни пакет садржи и Устав Босне и Херцеговине, као Анекс IV. Кандидат објашњава устројство БиХ и у том контексту указује да ентитети имају законодавну, извршну и судску власт, а да је држава оличена у заједничким институцијама: Председништву БиХ, Савету министара БиХ и Парламентарној скупштини БиХ. Ентитетски парламенти, као и Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, су дводомна тела. Дом народа Парламентарне скупштине састоји се од 15 делегата (пет Хрвата, пет Срба, пет Бошњака) који се бирају у скупштинама ентитета из редова посланика. Представнички дом састоји се од 42 посланика: две трећине (28) изабраних посланика на територији Федерације и једна трећина (14) на територији Републике Српске. Посланици се у Представнички дом бирају непосредно од стране бирача у свом ентитету. Све одлуке у оба дома доносе се већином присутних. Већина треба да садржи најмање једну трећину гласова делегата, односно посланика са територије сваког ентитета (тзв. ентитетски вето). У Федерацији БиХ постоји и кантонални ниво власти. Наиме, Федерација БиХ подељена је на десет кантона, у којима Бошњаци чине већину у седам, а Хрвати у преостала три кантона. Сваки кантон има скупштину, председника, владу са бројним министарствима, и судове. Кандидат даље наводи да је неколико година након успостављања мира, БиХ добила и подручје са посебним статусом, а које чини Брчко Дистрикт БиХ, са високим степеном аутономије и сопственим органима управе. Претходно је арбитражном одлуком Брчко изузето из Републике Српске и проглашено за кондоминијум, односно као подручје у власништву оба ентитета.

Кандидат истиче да је национални баланс битна категорија политичког система који директно имплицира и национални кључ у систему управљања институцијама и јавним службама, па чак и национални баланс у запошљавању у државним институцијама. Национално су опредељене и политичке странке које учествују у формирању власти. У том контексту кандидат указује да је аналогно политичком систему формиран и систем безбедности.

Иако по Дејтонском споразуму безбедност није наведена као једна од ингеренција заједничких органа, већ је у надлежности ентитета, током наредне две деценије систем безбедности у БиХ трпио је измене, најпре формирањем Државне агенције за истраге и заштиту (СИПА), затим реформом оружаних снага, а крајем 2004. године у БиХ је завршена реформа обавештајне службе, која је до тада функционисала као део ентитетског система безбедности. Кроз наведену

хронологију кандидат приказује тренутно стање система безбедности у БиХ при чему наводи да у БиХ не постоји ни државно тело које би координисало радом свих подсистема безбедности.

Објашњавајући специфичности система безбедности БиХ кандидат истиче да разуђеност система безбедности не решава ни Министарство безбедности које постоји на државном нивоу, јер има надлежност над само једним делом елемената система безбедности, а која се огледа претежно у координирајућој улози. Кандидат констатује да у политичком амбијенту присутном у БиХ тешко да би се могла остварити боља увезаност, односно компактност агенција за провођење закона. Када се то има на уму, истраживачки проблем којим се кандидат бави постаје још комплекснији. Наиме, сва решења у БиХ постижу се по основу политичког и националног консензуса, а он се у БиХ не може постићи ни у мање значајним областима од безбедности. Подељеност у погледу надлежности присутна је и у енергетском сектору, као и у надлежностима које се тичу бриге о животној средини. Кључни проблем којим се кандидат бави је како у наведеном политичком амбијенту, односно у околностима малих демократских потенцијала, наглашених културних и етничких разлика, па и појава екстремног национализма, формулисати и имплементирати јавне политике у области безбедности?

Полазећи од сложености предмета истраживања, кандидат као *научни циљ* рада дефинише научну дескриптивност, класификовање и типологизовање општих теоретских ставова о јавним политикама, и предвиђање алтернативних јавних политика у појединим секторима безбедности. Кандидат је указао да ће у остваривању овог научног циља бити неопходно истражити ефикасност и функционалност постојећих јавних политика у области безбедности у БиХ, њихово креирање и примену у пракси, као и утврдити актере јавних политика. Добијени емпиријски подаци би се анализирали, описивали, систематизовали и класификовали према теоретском и концептуалном приступу датом у хипотетичком оквиру. Кандидат је нагласио да обрада теме има амбицију да открије битне елементе у креирању јавних политика у области безбедности у БиХ и укаже на актуелне проблеме.

Практични циљ, према кандидату, састоји се у давању доприноса у истраживању постојећих и изналажењу рационалних и ефикасних јавних политика у области безбедности, како би се на тај начин подстакло успешно решавање једног актуелног и битног друштвеног питања. Као задатке истраживања кандидат је навео: утврђивање јавних политика у појмовном смислу; дефинисање ставова о битним одредбама свих актера и елемената у креирању јавних политика; представљање начина формулисања и имплементације јавних политика у области безбедности у појединим европским земљама и процена употребљивости тог искуства у БиХ; изношење предлога за унапређење јавних политика у области безбедности у БиХ.

3. Основне хипотезе од којих се полазило у истраживању

Током спроведеног истраживања кандидат је кроз теоријску елаборацију у докторској дисертацији научно потврдио генералну хипотезу која гласи да у Босни и Херцеговини квалитетне јавне политике у области безбедности није могуће формулисати због међусобног неповерења њихових креатора, које је оптерећено нерешеним међунационалним односима и међустраничким мимоилажењем.

С обзиром на претежно квалитативан и експлоративни карактер спроведеног истраживања, оно је засновано на базичном али и на степенованом односу у хипотетичком оквиру, који је обухватио испитивање комплекса следећих претпостављених интеракција:

1) друштвени проблеми решавају се путем јавних политика. Проучавање садржаја јавних политика подразумева идентификовање актера и истраживање процеса креирања јавних политика, као и начина на који су се проводиле, те анализу крајњег исхода. У области безбедности јавне политике обликују се по секторима: приватне, јавне, војне, политичке, социјеталне, економске, енергетске и еколошке безбедности;

2) околности у којима су се развијала друштва и формирале државне институције УК Велике Британије и Северне Ирске, Републике Француске, Савезне Републике Немачке, и БиХ, одликује се различитостима те су и јавне политике у области безбедности комплементарне правном поретку сваке земље понаособ;

3) приликом формулисања јавних политика у области безбедности долази до изражаја специфична уставна структура БиХ;

4) у нормативним и политичким документима који регулишу јавне политике БиХ у области безбедности, улога актера који учествују у имплементацији јавних политика јасно је одређена, али у њиховом практичном деловању долази до одступања од пројектоване улоге. Неспорна је и потреба за преиспитивањем решења појединачних политика.

У крајњем, кандидат констатује да су све посебне хипотезе од којих се полазило у истраживању научно потврђене, са чиме је сагласна и ова Комисија.

Начин истраживања и избор метода одређени су дефинисаним проблемом истраживања, теоријским и операционализованим предметом истраживања, претпостављеном хипотетичком основом и комплексношћу предмета истраживања.

С обзиром да је предмет овог докторског рада теоријско истраживање друштвене, односно политичке појаве, а имајући у виду конкретне научне циљеве који су у њему постављени, у прикупљању неопходних података и њиховој обради користило се више метода и методских поступака. Начин истраживања проблема и предмета у овом раду подразумевао је синтетички приступ - без приклањања само једном методолошком правцу.

Карактеристике овог теоретско-методолошког истраживања захтевале су примену свих основних аналитичко-синтетичких метода, укључујући аналогiju, доказивање и оповргавање. У спрези са наведеним општенаучним методама користиле су се и основне методе - индукције и дедукције, апстракције и конкретизације, класификације, дескрипције, као и генерализације и специјализације. Ове методе су у основи свих метода научног сазнања и између њих постоји висок степен међусобне повезаности и прожетости. Као методски поступак у овом истраживању користила се компарација, као поступак који је најприсутнији у истраживању појава и процеса у друштвеним наукама.

Извори овог истраживања су:

- изворни документи који се односе на јавне политике БиХ у области безбедности, доступни јавности;
- законски прописи који регулишу циљану проблематику у БиХ;
- научни радови, есеји и огледи домаћих и страних аутора;
- специјализоване енциклопедије о безбедности;
- босанскохерцеговачка штампа и штампа из региона;
- интернет презентације агенција за провођење закона и остали релевантни интернет сајтови;
- електронски медији.

Извори који су се користили су теоретски, с тим да одређени извори података представљају резултате емпиријских истраживања. Потребно је напоменути и да су се приликом истраживања користили различити категоријални апарати, односно употреба одређених категоријалних појмова је прилагођена научној дисциплини на коју се истраживање ослања.

Посебан методолошки проблем научног истраживања представља одређивање релевантних извора података. За ово конкретно истраживање, као извори података, претежно су се користиле различите врсте докумената – научна дела, стручни и научни радови, али и искази релевантних субјеката. Имајући у виду актуелност теме било је неопходно да се безбедносне појаве, посебно безбедносне претње, перманентно прате и анализирају. У том смислу од велике помоћи је интернет и могућност дневног праћења развоја догађаја у БиХ и региону, као и могућност моменталног приступа актуелним чланцима и сајтовима. Извори из медија не убрајају се у изворе података високе поузданости, али могу послужити као добра основа за истраживање студија случаја. Ови извори третирају се као полазна основа за даље истраживање дате теме и као путоказ за прикупљање детаљних и поузданијих података.

3.1. Основне методе научног сазнања

Историјском методом кандидат се служио да открије како су настале, односно како су формулисане и како се имплементирају јавне политике. Ова метода помаже двојачко: да се схвате јавне политике у области безбедности и да се објасни улога коју данас имају у босанскохерцеговачком друштву. Историјски

приступ такође објашњава еволуцију јавних политика које се примењују у овој области.

Догматска метода, односно метода тумачења правних норми, била је неопходна при интерпретацији закона којима су регулисане јавне политике у области безбедности.

Употреба аналитичко-синтетичких метода била је неопходна због обимне грађе која је сакупљена у дневној и ревијалној штампи, а на тако добијене резултате природно се надовезивала употреба индуктивне методе којом је кандидат покушао доћи до оправданих и заснованих генерализација.

Кандидат се користио и студијама случаја, тамо где је то било оправдано, и у ситуацијама где је поседовао илустративне и упечатљиве примере.

3.2. Општенаучне методе

У овој докторској дисертацији примењене су следеће општенаучне методе: статистичка метода; метод моделовања; аксиоматска, кроз прихватање неких већ формираних аксиома и коришћење већ евидентираних теорема; компаративна метода је такође била незаобилазна, пошто је упоређивање босанскохерцеговачких искустава с искуствима других земаља било неопходно, како би се сагледале постојеће и покушало доћи до ефикаснијих и целисходнијих јавних политика у овој важној области друштвеног живота.

Помоћу наведених метода кандидат је дошао до битних чињеница које су чиниле основу за извођење закључака и односа према постављеној хипотези.

3.3. Методе за прикупљање података

Непосредан увид у процес креирања и имплементације појединих јавних политика у области безбедности захтевао је примену два метода прикупљања података: оперативну методу анализе садржаја докумената - квалитативног типа; методу испитивања.

Пошто је ово истраживања теоретског карактера оно је захтевало примену методе анализе (садржаја) докумената. Она се примењивала у анализи садржаја докумената који имају својство теоретске грађе међународних и државних прописа, који регулишу област која се истраживала, што је подразумевало изучавање: свих домаћих и страних докумената који се односе на циљану проблематику; одабране литературе чији је попис дат у прилогу.

Такође, кандидат је користио и методу квалитативног истраживања, применом структуисаног интервјуа.

4. Кратак опис садржаја дисертације

Истраживање комплексног садржаја пројектованог предмета истраживања реализовано је у пет логичких целина, тј. делова.

У првом делу дисертације под насловом „Методолошки оквир истраживања“ (стр. 4-30), формулисани су истраживачки проблем и предмет истраживања, постављени су научни и практични циљ истраживања, дефинисан је хипотетички оквир истраживања, начин и методологија истраживања, као и научна и друштвена оправданост истраживања.

У овом делу кандидат исказује своју методолошку и научно-истраживачку компетентност и даје допринос научној теорији методологије кроз формирање радних дефиниција основних категоријалних појмова предметне теме. Притом посебан интерес побуђују кандидатове одредбе политичког и безбедносног аспекта које доследно користи и доказује кроз све делове дисертације.

У другом делу рада, под насловом „Теоријски оквир истраживања“ (стр. 31-109), кандидат износи теоријски оквир истраживања, а након предочене методолошке основе истраживања, дефинисао је основне појмове које у раду користи: јавне политике и област безбедности. Јавне политике кандидат тумачи користећи дефиниције различитих аутора, али је дао и свој допринос проучавању ове научне дисциплине посматрајући креирање јавних политика у основним фазама: фази иницијације или започињања јавних политика; фази формулисања јавних политика; фази њихове имплементације и посљедњој, фази евалуације. Кандидат је навео да је могао додатно фрагментирати поменуте четири фазе и поменути процес посматрати другачије, али констатује да је проценио да за то нема потребе.

Област безбедности кандидат је објаснио по сегментима, односно извршио је класификација на: приватну, јавну, војну, политичку, социјеталну, економску, енергетску и еколошку безбедност. Кандидат је изложио теоретски оквир, али је, где је год то било могуће, правио аналогију са нимало једноставном босанскохерцеговачком реалношћу.

У трећем делу дисертације „Искуства и достигнућа у формулисању и имплементацији јавних политика у области безбједности неких земаља ЕУ“ (стр. 110-190), кандидат компаративним приступом, проучава начин на који су уређене јавне политике у три развијене европске земље: Уједињеном Краљевству Велике Британије и Северне Ирске; Републици Француској и Републици Немачкој. Наведене државе, по кандидатовом виђењу, имају заједничке тенденције у развоју представничке демократије, али и специфичности и међусобне разлике, које се огледају првенствено у политичком систему. Те разлике неминовно се манифестују на креирање јавних политика, с тим што су у области безбедности оне додатно специфичне.

У том контексту кандидат је нагласио да је за очекивати да се у полупредседничком систему Француске јавне политике у поменутој области уреде

на другачији начин него што су оне постављене и изграђене у Републици Немачкој, где је позиција председника Републике протоколарна у односу на председника Француске, између осталог, и због посредног начина избора. Уједно, кандидат је указао да Велика Британија има властити приступ уређењу ове важне области, „дјелимично због традиције која је увијек утицала да рјешења буду другачија од оних која су примјењивана на континенту“. Као илустрацију за специфичност ове земље кандидат наводи да Велика Британија нема писани устав, као јединствен документ. Кандидат је истакао да су искуства развијених европских земаља била од користи у сагледавању уређења и начина креирања јавних политика у БиХ.

У четвртом делу рада под насловом „Јавне политике БиХ у области безбједности“ (стр. 191-322), кандидат је истраживачки задатак, постављен у првом делу, настојао да расветли и у том контексту предочио је начин креирања јавних политика. Да би постигао наведено, кандидат је представио кључне актере јавних политика: Парламентарну скупштину БиХ, Савет министара, Уставни суд БиХ, политичке партије и интересне групе. Након тога кандидат је дао преглед осам дефинисаних сегмената области безбедности које је означио као секторе безбедности: приватне, јавне, војне, политичке, социјеталне, економске, енергетске и еколошке безбедности.

Како би представио сву сложеност безбедносних питања и претњи у наведеним секторима безбедности, кандидат се служио веома успелим студијама случаја. Кандидат је елаборирајући приказ јавних политика у области безбедности истакао да „у БиХ, у којој никад ништа није било једноставније, већ увијек комплексније него у окружењу, област безбједности има додатне терете“.

У петом делу дисертације под насловом „Анализа јавних политика БиХ у области безбједности“ (стр. 323-361), кандидат је предочио резултате истраживања квалитативног типа које је спровео користећи методу структурисаног интервјуа. Путем 14 питања кандидат је настојао да дође до решења за унапређење јавних политика у БиХ у области безбедности. Да би дошао до одговора на ово круцијално питање кандидат се определио за интервјуере из четири профила, односно за интервјуере из: законодавне и извршне власти, академске заједнице и невладиног сектора. Након спроведеног интервјуа кандидат је констатовао да су интервјуери одговоре давали сходно припадности одређеном профилу, а одговори су одражавали места интервјуера у систему.

У Закључку (стр. 262-367), сачињен је сублимат целокупне посматране димензије, непосредно исказана потврда постављених хипотеза истраживања и оправданост методолошког и општег научно-истраживачког приступа у контексту научне и друштвене оправданости рада и спроведеног истраживања, као и обраде предметне, комплексне и мултидисциплинарне тематике. Кандидат саопштава есенцијалне закључке до којих је дошао теоријским истраживањем теме, а видљиво је да су синтетизовани, односно да су израз парцијалних закључака саопштених у појединим деловима докторске дисертације.

Из широког спектра погледа на јавне политике у БиХ, оно што је кандидат оценио као конструктивно за њихово унапређење у области безбедности, могло би се свести на: за јавне политике у области безбедности одговорне су политичке елите; утицај извршне власти на њихово креирање доминантан је у односу на законодавну власт; значајан дио одговорности за јавне политике сноси и међународна заједница, чије вишегодишње присуство у БиХ није дало очекивани резултат у смислу помирења у рату сукобљених страна и подизања животног стандарда.

Кандидат констатује да се усвојене јавне политике имплементирају али се не преиспитују. Јавне политике у области безбедности нису уређене на адекватан начин, функционалан и ефикасан у кризним ситуацијама. Нажалост, приликом крупних безбедносних изазова агенције за провођење закона испољавају сву своју неефикасност и тада долази до изражаја исполитизованост области безбедности, односно, показује се да је безбедност у БиХ дубоко политичко питање. Без обзира на наведено, кандидат истиче да би се јавне политике БиХ у области безбедности могле унапредити кроз изражену политичку вољу изабраних политичких представника, конструктивнији рад политичких елита, јачање капацитета законодавне власти и већу транспарентност, односно честе јавне расправе о законима којима се креирају јавне политике у области безбедности.

5. Остварени резултати и научни допринос дисертације

Докторска дисертација кандидата др Предрага Ћеранића под насловом „Јавне политике Босне и Херцеговине у области безбједности“ за свој основни циљ је имала да истражи ефикасност и функционалност постојећих јавних политика у области безбедности у БиХ, њихово креирање и примену у пракси. Уједно, обрада ове теме имала је амбицију да открије битне елементе у креирању јавних политика у области безбедности у БиХ и укаже на актуелне проблеме. Исто тако, један од постављених циљева дисертације састоји се, како у давању доприноса у истраживању постојећих, тако и изналажењу рационалних и ефикасних јавних политика у области безбедности,

Научна оправданост овог истраживања, као и очекивани резултати и научни допринос, произилазе из друштвеног значаја теме која је предмет истраживања, а у БиХ је у последње време све актуелнија и значајнија, али у научном смислу неистражена. У оквиру дисертације истражени су сви елементи, актери и фазе у креирању јавних политика у области безбедности, како је то и дефинисано предметом истраживања. У складу са пројектованим проблемом и циљевима истраживања, научно-теоријски допринос дисертације огледа се у следећем:

1. Спроведено истраживање употпуњује теоријска знања о научној дескрипцији, класификацији и типологизацији општих теоретских ставова о јавним политикама, појмовном и практичном одређењу јавних политика у области безбедности, те о улози и значају актера јавних

политика у наведеној области. Проучавање јавних политика у области безбедности је допринос научној мисли, која има за циљ да кроз анализу постојећих, укаже на потребу за креирањем квалитетних јавних политика, како би Босна и Херцеговина прешла дуг пут до толерантног друштва.

2. Кандидат је, осим идентификације, извршио и научно засновану класификацију и систематизацију сектора безбедности, што представља значајну теоријску и научну основу за будућа проширења научног фонда и систематизовања сазнања, у овој и другим сродним научним областима. Добијени емпиријски подаци су се углавном анализирали, описивали, систематизовали, класификовали и објашњавали, према теоретском и концептуалном приступу датом у хипотетичком оквиру.
3. Спроведено истраживање је потврдило базичне хипотетичке поставке о креирању јавних политика БиХ у области безбедности, односно о разлозима због којих не могу да се формулишу квалитетне јавне политике, и потребним условима и мерама да би се унапредиле у области безбедности.
4. Предмет истраживања је оригиналан и значајан за развој правне, политичке и безбедносне научне области. Посебна потреба да се јавне политике у области безбедности научно проучавају проистиче из садашње државне и институционалне структуре БиХ. Научна оправданост произилази из чињенице да овакав предмет истраживања није довољно научно обрађен, а друштвено је све значајнији и актуелнији. Наиме, у настојању да изађе у сусрет етничким заједницама, уставотворац је државу свео на редукован број овлашћења, а остале надлежности је путем генералне клаузуле препустио ентитетима. У таквој констелацији односа (висок ниво неповерења, изразита међуетничка дистанца, отворени сукоби националних елита итд) успоставити ефикасне јавне политике у области безбедности значајан је друштвени изазов.
5. Спроведено истраживање пружа сазнања на нивоу научне дескрипције, класификације и објашњења, због чега представља основу која омогућава даља истраживања у овој комплексној области. Ценимо да ће резултати до којих се у истраживању дошло бити примењиви у пракси. Анализа постојећих јавних политика у области безбедности у БиХ омогућава добру основу за правилну оријентацију у правној регулативи и текућој политичкој пракси Босне и Херцеговине, чиме се обезбеђује друштвена оправданост овог истраживања. Резултати истраживања, према томе, могу послужити као добар путоказ за даља истраживања овог проблема, али и за успешније формулисање јавних политика у области безбедности, не само у БиХ.

На основу изнетог, Комисија констатује да докторска дисертација кандидата др Предрага Теранића представља значајан допринос научном сазнању у области наука безбедности.

6. Закључак и предлог Комисије

На основу анализе и критичке оцене докторске дисертације, Комисија је једногласно закључила:

1. Докторска дисертација кандидата др Предрага Ћеранића под називом „Јавне политике Босне и Херцеговине у области безбједности“ је урађена у складу са пројектом дисертације на коју је дало сагласност Наставно-научно веће Факултета безбедности и Веће научних области правно-економских наука Универзитета у Београду.

2. Докторска дисертација кандидата др Предрага Ћеранића је резултат самосталног теоријског рада и спроведеног истраживања кандидата и у њему су систематизована постојећа научна знања и сазнања до којих се дошло спроведеним истраживањем. У том погледу, рад представља допринос наукама безбедности.

3. Рад је писан коректном ијекавском варијантом српског језика, стручним и адекватним стилем, разумљивим за читаоце. Кроз јасан и прегледан ток излагања у раду је изложен низ релевантних научних и стручних информација које су систематизоване, уопштене и повезане у компактну целину што даје солидну основу за будућа истраживања. Већ сам наслов дисертације захтева прожимање битних теоријских ставова и искустава актуелне праксе и њихово смислено и аргументовано исказивање као научно и практично примењиве целине.

4. Ова оригинална дисертација има и одређене мање недостатке које је Комисија констатовала и предочила кандидату, а који су се углавном односили на ширину и обимност обухвата у појединим деловима, што не умањује значајније њену стварну научну вредност. Кандидат је ове примедбе размотрио и на основу њих извршио додатну корекцију рада, што је допринело усавршавању коначне форме и изгледа докторске дисертације.

5. На основу свега наведеног, имајући у виду напред изнете анализе, значај и резултате истраживања, Комисија сматра да је докторска дисертација под називом „Јавне политике Босне и Херцеговине у области безбједности“ оригинално и самостално научно дело кандидата др Предрага Ћеранића. Сходно наведеном, Комисија позитивно оцењује урађену докторску дисертацију и мишљења је да су се стекли услови за одобравање јавне одбране докторске дисертације кандидата др Предрага Ћеранића, те једногласно Наставно-научном већу Факултета безбедности Универзитета у Београду

ПРЕДЛАЖЕ

1. Да Наставно-научно веће Факултета безбедности прихвати позитивну оцену докторске дисертације кандидата др Предрага Ћеранића, под насловом „Јавне политике Босне и Херцеговине у области безбједности“.
2. Да стави на увид јавности оцењену дисертацију и саму тему у законски предвиђеном року и да своју одлуку о оцени подобности дисертације за јавну одбрану упути Већу научних области правно-економских наука Универзитета у Београду, ради давања сагласности за исту.
3. Да по добијеној сагласности Већа научних области правно-економских наука Универзитета у Београду, образује Комисију за одбрану и одобри јавну одбрану ове докторске дисертације.

КОМИСИЈА

Проф. др Радомир Милашиновић, председник

Проф. др Жељко Иваниш , члан

Проф. др Драган Симић, члан

У Београду,